

COL·LEGI OFICIAL DE DOCTORS
I LLICENCIATS EN FILOSOFIA I LLETRES
I EN CIÈNCIES DE CATALUNYA

(<http://www.facebook.com/Collegi.de.Llicenciats>)

(<http://twitter.com/#!/cdlcat>)

ES (<http://es.cdl.cat/>) | EN

(<http://en.cdl.cat/>) |

(/)

Col·legi dels docents i dels professionals de la cultura

[INICI \(/WWW.CDL.CAT\)](http://www.cdl.cat)

[EL COL·LEGI » \(#\)](#)

[DELEGACIONS \(/DELEGACIONS\)](#)

[SECCIONS » \(#\)](#)

[SALA DE PREMSA \(/SALA-DE-PREMSA\)](#)

[ZONA MULTIMÈDIA \(/ZONA-MULTIMEDIA\)](#)

[REVISTA DEL COL·LEGI \(/REVISTES\)](#)

[FULL VIRTUAL \(/EL-FULL-VIRTUAL\)](#)

[CONTACTE \(/CONTACTE\)](#)

CURSOS (#)

[Escola d'Estiu \(/escola-destiu\)](#)

[Formació permanent \(/formacio-permanent\)](#)

[Aula d'anglès \(/aula-dangles\)](#)

[Aula de català \(/aula-de-catala\)](#)

[Universitat Sènior \(/universitat-senior\)](#)

[Màster de mediació \(/master-de-mediacio-i-gestio-col% c2% b7laborativa-de-conflictos\)](#)

[Preparació d'oposicions \(/preparacio-oposicions\)](#)

ACTIVITATS (#)

[Conferències \(/conferencies\)](#)

[Presentacions \(/acte-de-clausura-de-la-universitat-senior-i-presentacio-de-la-programacio-del-proxim-curs\)](#)

[Viatges \(/viatges\)](#)

[Col·laboracions amb altres entitats \(/col% c2% b7laboracions-amb-altres-entitats\)](#)

[Cicles \(/cicles\)](#)

[Altres activitats \(/altres-activitats\)](#)

[Premis \(/premis\)](#)

[El blog del Col·legi \(<http://cllicenciats.blogspot.com.es/>\)](#)

[La Xarxa del Col·legi \(<http://xarxacdl.ning.com/>\)](#)

OFICINA VIRTUAL (#)

[Col·legiació \(/voleu-col-legiar-vos\)](#)

[Pèrits judicials \(/perits-judicials\)](#)

[Gestions administratives \(/gestions-administratives\)](#)

[Lloguer de sales \(/lloguer-de-sales\)](#)

[Suggeriments i propostes \(/suggeriments-i-propostes\)](#)

[Registre de societats professionals \(/registre-de-societats-professionals\)](#)

SERVEIS (#)

[Portal d'ocupació \(/portal-docupacio\)](#)

[Assessoria jurídica, fiscal i comptable \(/assessoria-juridica\)](#)

[Assegurances especials per als col·legiats \(/assegurances-especials-per-als-collegiats\)](#)

[Promocions \(/promocions\)](#)

[Tauler d'anuncis \(/tauler-danuncis\)](#)

[Correu cllicenciats.cat \(/correu-clenciatscat\)](#)

[Oficina bancària \(/oficina\)](#)

« [tornar \(javascript:history.back\(1\)\)](#)

La formació en literatura: les necessitats del professorat

Pere Martí i Bertran

Arran del *Dictamen sobre la situació de la Literatura catalana a l'Ensenyament secundari* (2007)^{[1] (# ftn1)}, encarregat pel Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya, des de la ILC (Institució de les Lletres Catalanes), del Departament de Cultura, i de la Direcció General d'Innovació Educativa, del Departament d'Educació, ara d'Ensenyament, es va veure convenient de tenir una radiografia de la presència de la literatura no reglada a l'Ensenyament català. Les dificultats de poder-la tenir de tot l'ensenyament i de tot el domini lingüístic va fer que des de bon començament s'acordés de centrar l'estudi en el Principat de Catalunya i encara més concretament en l'Educació Secundària Obligatòria (ESO), tot deixant per a un estudi posterior l'anàlisi a l'Educació Primària. Del Batxillerat, es consideraven prou significatives les dades del Dictamen citat, a més d'altres factors com el fet que les lectures hi fossin majoritàriament obligatòries.

L'objectiu fonamental de l'estudi era oferir una radiografia, com més completa millor, de la presència de la literatura no curricular a les aules, i més concretament a les d'ESO com hem assenyalat, i de les possibilitats d'incrementar-la o de fer-la assequible a aquells centres en què pràcticament era inexistent. Per dur-lo a terme es va realitzar una enquesta a més de dos-cents centres d'educació secundària d'arreu de Catalunya, que es va enviar a començament del curs 2007-2008. La tria dels centres la va fer el Departament d'Educació/ Ensenyament a partir de la seva base de dades i de criteris absolutament científics: aleatorietat de la tria, proporcionalitat territorial tenint en compte la població, la distribució de la riquesa, el coneixement de la llengua catalana... Dels dos-cents dos centres als quals es va enviar l'enquesta finalment només la van contestar cent trenta-tres, amb les respostes dels quals es va treballar en els diversos apartats.

A petició del Departament d'Educació/ Ensenyament es va voler aprofitar l'enquesta, per tenir una idea de quines necessitats plantejava el professorat en relació a la formació en literatura, ja que sobre el tema hi

ha una manca important d'estudis, tant de conjunt, com sobre la formació en general i encara més concretament sobre la formació en literatura. Pel que fa a la formació dels mestres, referida a Primària doncs, encara tenim alguna bibliografia [2] (#_ftn2); de Secundària, que sapiguem, els estudis més importants fan referència a la formació inicial [3] (#_ftn3), mentre que els de formació permanent són escassos i pràcticament limitats al "Pla marc de Formació Permanent 2005-2010" [4] (#_ftn4) del Departament d'Educació, que abraça tots els nivells educatius no universitaris, naturalment.

Els resultats, pel que fa a aquest apartat almenys, creiem que poden ser d'interès per als lectors de la *Revista el Col·legi* i és per això que n'hem preparat aquesta síntesi a partir de les respostes dels centres, que hem comentat amb un cert detall.

Resultats de l'enquesta

■ Creieu que cal un pla de formació en literatura per al professorat d'ESO?

Sí: 114 (86%)

No: 18 (14%)

No c: 1

■ Si heu respost que sí, quines característiques hauria de tenir i quins camps hauria d'abraçar?

-Informació general sobre LIJ (Literatura Infantil i Juvenil): autors, col·leccions, editorials, webs... 63 (47%)

-Recursos diversos per poder treballar una obra a classe. 104 (78%)

-Experiències i propostes sobre obres treballades en altres centres. 82 (62%)

-Propostes literàries per aplicar a obres de LIJ. 60 (45%)

-Com treballar els clàssics a l'ESO: adaptacions, lectura fàcil... 88 (66%)

-Interdisciplinarietat i literatura: com i quines obres treballar d'una manera pluridisciplinària. 71 (53%)

-Altres:

-Noves tecnologies aplicades a la literatura

-Pla de lectura de centre

-Propostes d'activitats extraescolars

■ Qui creieu que hauria d'oferir aquesta formació?

-El Departament d'Educació (a través del Pla de Formació, els CRP...) 100 (75%)

-Les universitats (postgraus...) 33 (25%)

-Els col·legis professionals 20 (15%)

-Fundacions com ara Rosa Sensat... 28 (21%)

Comentaris

-La necessitat de formació en literatura és un fet, com avala que el 86% de centres en demanin, malgrat algun comentari en contra com el d'un centre que diu amb contundència que no cal perquè "tots els professors de Llengua catalana i literatura d'aquest institut som llicenciats en la matèria!!!" o el d'un altre que deixa clar que, a parer seu, el pla de formació "cal per als alumnes".

-Els camps que hauria d'abraçar la formació són amplis, com demostren les necessitats marcades, tot i que destaquen aquells més pràctics, com instruments i recursos per treballar obres concretes a classe (78%). També hi tenen importància les respostes a la necessitat de formació pràctica, com poden ser les experiències d'altres centres (62%).

-Sembla una mica contradictori que la formació en LIJ sigui la menys demandada (al voltant del 45%), sobretot si tenim en compte que a l'ESO es llegeixen llibres de LIJ fonamentalment, com han corroborat altres apartats de l'enquesta, i amb el fet que es demani formació pràctica. Ho podem interpretar com una mostra dels prejudicis existents, encara, a l'entorn de la LIJ i del poc coneixement que en tenen els ensenyants, sobretot de Secundària, ja que ha entrat des de fa molt poc, i amb comptagotes, en els plans educatius universitaris.

-Es veu que també preocupa l'ús i el treball dels clàssics a l'ESO (66%) i els usos interdisciplinaris de la literatura (53%); aspectes que també apareixen en altres apartats de l'enquesta.

-Pel que fa a qui hauria d'oferir la formació, la resposta també és clara: el Departament d'Educació (75%). A més, alguns centres hi afegixen comentaris, com ara que el seminari "El gust per la lectura" està molt bé o que "les empreses han de formar els seus treballadors".

-La formació en literatura, no té una concreció específica en els cinc grans àmbits del “Pla Marc de Formació Permanent 2005-2010”, ja esmentat, tot i que entre els programes i les activitats de formació trobem referències explícites a “Lectura i escriptura” i a “Biblioteca escolar i gust per la lectura” (p. 27). Tot i que no s’han fet públiques, el Departament d’Educació ens ha facilitat dades pel que fa a la formació en aquests camps: concretament en aquests anys de vigència del “Pla Marc” s’han fet més de 50 activitats relacionades amb literatura, lectura i biblioteques^[5] (# ftn5) (adreçades tant a Primària com a Secundària), organitzades tant pel Departament com per entitats col·laboradores (Col·legi de Doctors i Llicenciats, ICES i Rosa Sensat, fonamentalment), a les quals han assistit uns 1500 professors.

-Per acabar val la pena de destacar que uns quants centres han afegit comentaris a la pregunta sobre formació, i que hi destaquen la necessitat de temps i mitjans per poder aplicar tot allò que s’aprèn en els cursos de formació. També s’hi demana que els horaris i llocs dels cursos siguin com més assequibles a tothom millor.

^[1] (# ftnref1) Jaume AULET i Pere MARTÍ, *Dictamen sobre la situació de la literatura catalana a l’Ensenyament secundari*, Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya, Barcelona, 2007. Es pot trobar a la xarxa, en format pdf, a diverses adreces, com per exemple: http://www.cdl.cat/arxiu_notices o

http://www.filcat.udl.es/1_departament/docs/2007-02_dictamen_literatura.pdf (http://www.filcat.udl.es/1_departament/docs/2007-02_dictamen_literatura.pdf)

^[2] (# ftnref2) Per exemple: -M.C. SÍLVA-DÍAZ, “La formación de los maestros en literatura infantil: un estudio diagnóstico”, a *Actas de las IX Jornadas de Bibliotecas Escolares*, Salamanca, Fundación Fermán Sánchez Ruipérez, 2001.

^[3] (# ftnref3) El més recent és el dut a terme pel Consejo General de Colegios de Doctores y Licenciados, en cooperació amb l’Instituto Superior de Formación del Profesorado y ANECA (Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación): <http://www.consejogeneralcdl.es> (<http://www.consejogeneralcdl.es/>)

^[4] (# ftnref4) Es pot consultar a http://www.xtec.cat/formacio/pla_marc/plamarc_formacio.pdf (http://www.xtec.cat/formacio/pla_marc/plamarc_formacio.pdf)

^[5] (# ftnref5) Alguns títols dels cursos impartits són: “La biblioteca escolar: noves eines, noves propostes”, “La biblioteca escolar i la cultura digital”, “Literatura infantil i juvenil: què podem fer llegir i per què?”, “Taller de tastets poètics”, “Lectura: pressió o passió”, “Llegir: tot un món per descobrir”, “Elaboració del Pla Lector de Centre”, “Algunes tipografies literàries”, “Poetes del nou mil·lenni”...

COPYRIGHT Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya

[\(javascript::\) \(javascript::\)](#)